

17 juni 2026

Oorspronkelijke taal: Nederlands

COI FOCUS

COLOMBIA

De humanitaire situatie in Catatumbo

Disclaimer:

Dit COI-product is, overeenkomstig de [richtlijnen van de Europese Unie](#) voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en de van kracht zijnde wettelijke bepalingen, opgesteld door Cedoca, de dienst die binnen het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) verantwoordelijk is voor onderzoek naar informatie over herkomstlanden. Het document levert informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en velt geen oordeel over de grond van het verzoek om internationale bescherming.

Dit document, opgesteld binnen een afgesproken tijdbestek, steunt op een zo ruim mogelijke waaier aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie met bijzondere aandacht voor de toetsing en kruiscontrole van de bronnen. Cedoca probeert alle relevante aspecten van het onderwerp van dit COI-product te behandelen, maar de informatie in dit document is niet noodzakelijk exhaustief. Als dit document bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vernoemt, betekent dit niet dat ze niet hebben plaatsgevonden of niet bestaan. Alle gebruikte bronnen krijgen een gedetailleerde bronvermelding.

This COI product was produced by Cedoca, the country of origin information research unit of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons (CGRS). It follows the [Common EU Guidelines](#) for processing country of origin information (April 2008) and was drafted in accordance with applicable legal provisions. It aims to provide information for the processing of individual applications for international protection. It does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of applications for international protection.

This report was prepared within an allotted timeframe, using a wide range of carefully selected public information with a constant attention to crosschecking sources. While Cedoca has endeavoured to cover all aspects relevant to the subject of this COI report, the information provided is not necessarily exhaustive. The absence of a specific event, person or organisation from this report should not be taken to imply that the event did not take place or that the person or organisation does not exist. All sources are referenced.

Samenvatting

Deze COI Focus analyseert de humanitaire crisis en de dynamiek van het conflict in de regio Catatumbo, voor de periode begin 2025 tot medio 2026.

De regio Catatumbo maakt deel uit van het departement Norte de Santander en grenst aan Venezuela. Gewapende groeperingen kennen de regio een groot strategisch belang toe vanwege de ligging langs drugssmokkelroutes naar de Caraïben en de nabijheid van Venezuela. Bovendien is de regio verantwoordelijk voor 17 % van de totale nationale cocaproductie. De staatsaanwezigheid is structureel zwak, waardoor basisdiensten zoals gezondheidszorg en onderwijs beperkt zijn.

Sinds de jaren zeventig zijn guerrillagroepen actief in de regio, waaronder het Ejército de Liberación Nacional (ELN), de Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia – Ejército del Pueblo (FARC-EP) en het Ejército Popular de Liberación (EPL). Na het Vredesakkoord van 2016 tussen de Colombiaanse autoriteiten en de FARC-EP en de daaropvolgende demobilisatie van de FARC-strijders ontstond een machtsvacuüm, wat de strijd tussen de gewapende groeperingen opnieuw aanwakkerde.

Op 16 januari 2025 lanceerde het ELN een gewapend offensief tegen het Frente 33 (FARC-dissidenten) om de volledige hegemonie over Catatumbo te verwerven. Tussen januari 2025 en januari 2026 vielen daarbij minstens 166 burgerdoden, onder wie tien minderjarigen en zes ondertekenaars van het Vredesakkoord. Voor heel 2025 registreerde de overheidsinstantie Register voor Slachtoffers 101.587 personen die het slachtoffer werden van gedwongen verplaatsing in Catatumbo. Burgers hadden daarnaast te maken met gedwongen rekrutering van minderjarigen, seksueel geweld en sociale controle door de gewapende groeperingen. Een nieuwe ontwikkeling is het grootschalige gebruik van met explosieven geladen drones. Dit veroorzaakt wat onderzoekers omschrijven als "functionele opsluiting" (*confinamiento funcional*): burgers verlaten uit angst voor luchtaanvallen hun huizen niet meer en scholen sluiten hun deuren. Verschillende nationale en internationale organisaties bestempelen dit als de ergste humanitaire crisis in de regio in de afgelopen decennia.

De regering, onder leiding van president Gustavo Petro, schortte de lopende vredesgesprekken met het ELN in januari 2025 op en riep een staat van interne onrust uit. Via Operatie Catatumbo zette zij 11.200 militairen in, wat leidde tot inbeslagname van wapens en drugs. Critici en onderzoeksorganisaties stellen echter vast dat de staat er ondanks deze operaties niet in slaagt het gezag op het platteland te herstellen, en dat de gewapende groepen begin 2026 hun criminele capaciteit en territorium verder uitbreiden. Eind 2025 lanceerde het Frente 33 op zijn beurt een gewapend offensief tegen het ELN, wat leidde tot bijkomende ontheemding en moorden op burgers. Sinds april 2026 verplaatst het conflict zich ook naar stedelijke gebieden zoals Cúcuta, via allianties met lokale criminele bendes.

Summary

This COI Focus analyses the humanitarian crisis and conflict dynamics in the Catatumbo region from early 2025 to mid-2026.

The Catatumbo region is part of the Norte de Santander department and borders Venezuela. Due to its location along drug smuggling routes to the Caribbean and its proximity to Venezuela, the region is of great strategic importance to armed groups. Furthermore, the region accounts for 17 per cent of

the total national coca production. The state's presence is structurally weak, resulting in limited access to basic services such as healthcare and education.

Guerrilla groups, including the Ejército de Liberación Nacional (ELN), the Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia – Ejército del Pueblo (FARC-EP) and the Ejército Popular de Liberación (EPL), have been active in the region since the 1970s. Following the 2016 Peace Agreement between the Colombian authorities and the FARC-EP, and the subsequent demobilisation of FARC fighters, a power vacuum emerged which has reignited the conflict between these armed groups.

On 16 January 2025, the ELN launched an armed offensive against the FARC dissident group Frente 33 to gain complete control over the Catatumbo region. Between January 2025 and January 2026, at least 166 civilians were killed, including ten minors and six signatories to the Peace Agreement. Throughout 2025, 101,587 people were recorded as victims of forced displacement in Catatumbo by the Victims' Register, a government body. Civilians also faced forced recruitment of minors, sexual violence, and social control by armed groups. The large-scale use of explosive-laden drones is a new development. This is causing what researchers describe as 'functional confinement' (*confinamiento funcional*): out of fear of air strikes, civilians are no longer leaving their homes and schools are closing. Various national and international organisations have described the situation as the worst humanitarian crisis in the region in recent decades.

In January 2025, the government, led by President Gustavo Petro, suspended the ongoing peace talks with the ELN and declared a state of internal unrest. Through Operation Catatumbo, the government deployed 11,200 military personnel, leading to the seizure of weapons and drugs. However, critics and research organisations have noted that, despite these operations, the state has failed to restore its authority in rural areas. By early 2026, the armed groups had further expanded their criminal activities and territory. In late 2025, the Frente 33 launched an armed offensive against the ELN, resulting in further displacement and civilian casualties. Since April 2026, the conflict has also spread to urban areas such as Cúcuta through alliances with local criminal gangs.

Inhoudstafel

Samenvatting	2
Summary	2
Lijst van afkortingen	5
Inleiding	6
1. Strategisch belang van de regio	7
2. Overzicht gewapende actoren 2025-2026	9
2.1. Ejército de Liberación Nacional (ELN)	9
2.2. FARC-dissidenten Frente 33 en EMBF	10
2.3. Sinds begin 2026: EGC en ACSN.....	10
3. Aanleiding voor de gewapende confrontaties van januari 2025	10
4. Humanitaire impact van het conflict	11
4.1. Burgerdoden, ontheemding en confinement	11
4.2. Sociale controle als instrument voor gewapend bestuur	13
4.3. Gedwongen rekrutering van minderjarigen.....	13
4.4. Toename drones geladen met explosieven	14
5. Reactie van de autoriteiten	15
6. Situatie in 2026	17
Bibliografie	20

Lijst van afkortingen

ACSN	Autodefensas Conquistadoras de la Sierra Nevada
AUC	Autodefensas Unidas de Colombia
COALICO	Coalición contra la Vinculación de Niños, Niñas y Jóvenes al Conflicto Armado en Colombia
EGC	Ejército Gaitanista de Colombia
ELN	Ejército de Liberación Nacional
EMBF	Estado Mayor de Bloques y Frente
EMC	Estado Mayor Central de las Disidencias del Frente 33 de las FARC
EPL	Ejército Popular de Liberación
ETCR	Espacios Territoriales de Capacitación y Reincorporación
FARC-EP	Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia–Ejército del Pueblo
FGNO	Frente de Guerra Nororiental
FIP	Fundación Ideas para la Paz
ICG	International Crisis Group
JAC	Juntas de Acción Comunal
OCHA	Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
PARES	Fundación Paz y Reconciliación
RUV	Registro Único de Víctimas
RUV	Registro Único de Víctimas
UNDP	United Nations Development Programme
UNP	Unidad Nacional de Protección
VN	Verenigde Naties

Inleiding

Deze COI Focus analyseert de humanitaire crisis en de dynamiek van het conflict in de Colombiaanse regio Catatumbo voor de periode van begin 2025 tot mei 2026. Het onderzoek omvat zes hoofdstukken en sloot af op 28 mei 2026.

Het eerste hoofdstuk licht het strategische belang van de regio toe. Het beschrijft de geografische en economische context van Catatumbo, een gebied dat een sleutelrol speelt in de nationale cocaproductie, en belicht de functie van de regio als doorvoergebied voor illegale handel naar de Caraïben en over de grens met Venezuela. Daarnaast schetst het hoofdstuk de historische aanwezigheid van guerrillagroeperingen in de regio sinds de jaren zeventig. Het tweede hoofdstuk geeft een overzicht van de actieve gewapende groeperingen in de periode 2025–2026.

Het derde hoofdstuk gaat in op de gewapende aanval van 16 januari 2025, uitgevoerd door de guerrillagroep Ejército de Liberación Nacional (ELN) tegen het Frente 33, een dissidente factie van de Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia – Ejército del Pueblo (FARC-EP). Dit hoofdstuk behandelt zowel de aanleiding als het verloop van dit offensief. Het vierde hoofdstuk documenteert de omvang van de humanitaire crisis die dit hernieuwde geweld veroorzaakte. De focus ligt op de sterke toename van burgerdoden, de massale ontheemding en de impact van het geweld op vrouwen en kinderen. Het hoofdstuk behandelt ook het systeem van gewapende sociale controle en het escalerende gebruik van met explosieven geladen drones.

Het vijfde hoofdstuk bespreekt de maatregelen van de regering onder leiding van president Gustavo Petro. Het evalueert de resultaten van deze operaties en brengt de kritiek van maatschappelijke organisaties in kaart.

Het zesde en laatste hoofdstuk gaat in op de situatie vanaf begin 2026 en beschrijft nieuwe ontwikkelingen en hun impact op de bevolking.

Voor deze COI Focus putte Cedoca uit de berichtgeving in de Colombiaanse media, voornamelijk de kranten El Espectador en El Tiempo. Daarnaast raadpleegde Cedoca regelmatig de publicaties van de Colombiaanse Ombudsman en analyses van onderzoekscentra gespecialiseerd in mensenrechten en conflictanalyse, zoals de Fundación Paz y Reconciliación (PARES), de Fundación Ideas para la Paz (FIP) en InSight Crime.

1. Strategisch belang van de regio

Kaart: Regio Catatumbo¹

De regio Catatumbo, gelegen in het departement Norte de Santander, is een uitgestrekt heuvel- en berggebied in het noordoosten van Colombia, grenzend aan de Venezolaanse deelstaat Zulia. De regio omvat elf gemeenten² en heeft een bevolking van 377.346 inwoners, van wie 3.018 personen van het inheemse Barí- volk. De inwoners wonen vooral in de gemeenten Ocaña, Tibú en Ábrego. De regio staat ook onder aanzienlijke migratiedruk, met meer dan 42.000 Venezolaanse migranten geregistreerd in 2025. De gemeenten zijn geografisch geïsoleerd, met beperkte wegverbindingen naar Cúcuta, de hoofdstad van Norte de Santander. De inwoners kennen ook structurele barrières in de toegang tot basisdiensten, vooral in de landelijke gebieden waar meer dan 80 % van de basisbehoeften onvervuld blijft. De staatsaanwezigheid is structureel zwak: publieke diensten zoals gezondheidszorg, onderwijs en rechtshandhaving zijn in grote delen van de regio afwezig of beperkt.³

De economische structuur wordt volledig gedomineerd door illegale cocateelt. Volgens het recentste rapport van het VN-Bureau voor Drugsbestrijding en Misdaadpreventie, de officiële indicator voor de teelt van drugsgewassen, is Norte de Santander met 43.866 hectare het derde departement met de meeste aangeplante hectares, na Nariño en Putumayo, die respectievelijk 64.989 en 50.342 hectare

¹ CNN, 24/04/2018, [url](#)

² Ocaña, Tibú, El Tarra, Teorama, Convención, El Carmen, San Calixto, Hacarí, Ábrego, Sardinata en La Playa de Belén: UNDP, 01/2026, pp. 22-25, [url](#)

³ UNDP, 01/2026, pp. 22-25, [url](#)

aan cocateelt hebben. De regio Catatumbo concentreert de belangrijkste cocaproducerende gemeenten en is goed voor 17 % van de totale cocaproductie in het land.⁴

Catatumbo is ook een strategisch doorvoergebied vanwege zowel de verbinding met de Colombiaans-Venezolaanse grens als met de corridors (drugsroutes) die het binnenland met het Caribisch gebied verbinden. De grens met Venezuela zorgt voor een continue stroom van chemische grondstoffen, wapens, brandstof en kapitaal. De verbinding met het Caribisch gebied is dan weer belangrijk voor de export van de coca. De corridors die de regio Catatumbo doorkruisen richting het departement Cesar en de regio Midden-Magdalena verbinden de cocaproductie met internationale scheepvaartroutes. Daarom proberen gewapende groepen in de eerste plaats de strategische knooppunten te controleren in plaats van grote territoriale gebieden. Gemeenten zoals Ocaña, die fungeren als toegangspoort tot Catatumbo vanuit het binnenland en als verbindingspunt met het zuiden van Cesar, zijn vanuit deze logica belangrijke knooppunten voor de gewapende groeperingen die ze onder hun controle willen plaatsen.⁵

Sinds de jaren zeventig vestigden de guerrillagroeperingen het Ejército de Liberación Nacional (ELN), de Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia – Ejército del Pueblo (FARC-EP) en het Ejército Popular de Liberación (EPL) zich in de regio. Door de zwakke aanwezigheid van de staat namen deze groepen regulerende functies van de staat over zoals het opleggen van gedragsregels, maakten ze zich schuldig aan gedwongen rekrutering en zorgden ze voor de uitbreiding van de cocateelt. In 1999 veroorzaakte de inval van het Bloque Catatumbo van de paramilitaire groepering Autodefensas Unidas de Colombia (AUC) een humanitaire crisis met massamoorden, massale ontheemding en landroof. Na de demobilisatie van de AUC in 2005 herstelden de FARC-EP, het ELN en het EPL hun structuren en machtsposities in de regio Catatumbo.⁶

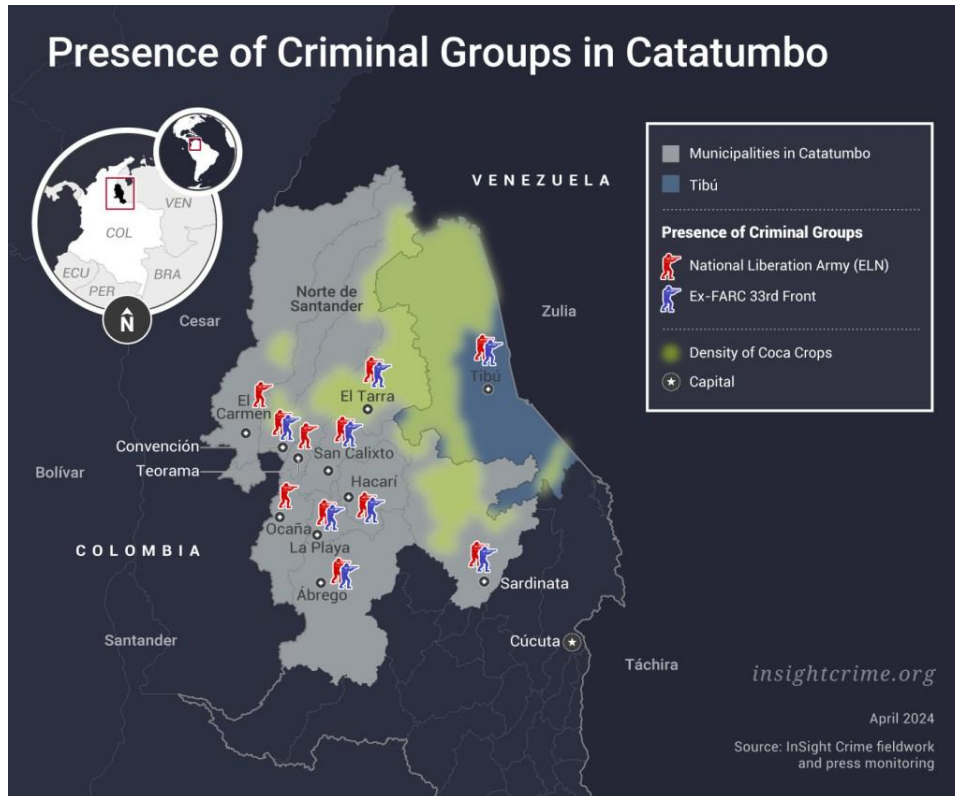
⁴ El Tiempo, 26/01/2025, [url](#)

⁵ PARES, 23/02/2026, [url](#)

⁶ UNDP, 01/2026, pp. 25-27, [url](#)

2. Overzicht gewapende actoren 2025-2026

In de *COI Focus Colombia. Veiligheidssituatie* van 10 april 2025 staat meer informatie over het ontstaan en de ontwikkeling van de verschillende gewapende groeperingen.⁷

Kaart: aanwezigheid gewapende actoren begin 2025⁸

2.1. Ejército de Liberación Nacional (ELN)

Het ELN beschikt begin 2026 over ongeveer 6.300 leden (strijders en ondersteunende netwerken/milities), waarvan naar schatting 20 % in Venezuela is gestationeerd.⁹ Het ELN Front Frente de Guerra Nororiental (FGNO), verantwoordelijk voor Catatumbo, telt naar schatting meer dan 2.000 strijders in de regio. Volgens de Colombiaanse minister van Defensie heeft 40 % van de ELN-strijders in Catatumbo de Venezolaanse nationaliteit— een indicatie van hoe sterk de binationale aard van de organisatie is doorgedrongen in de operationele structuur.¹⁰

⁷ CGVS, 11/04/2025, [url](#)

⁸ InSight Crime, 20/01/2025, [url](#)

⁹ InSight Crime, 12/01/2026, [url](#)

¹⁰ InSight Crime, 20/01/2025, [url](#)

2.2. FARC-dissidenten Frente 33 en EMBF

Het Frente 33 maakt in 2025 deel uit van het Estado Mayor de los Bloques y Frentes (EMBF), geleid door Alexander Díaz alias Calarcá Córdoba. Zowel het Frente 33 als het EMBF behoren tot de zogenoemde FARC-dissidenten. Dit zijn voormalige FARC-EP strijders die weigerden het Vredesakkoord van 2016 te ondertekenen en de gewapende strijd verderzetten.¹¹ Volgens een analyse van de Colombiaanse denktank Fundación Ideas para la Paz (FIP) telt het Frente 33 begin 2026 zo'n 500 strijders.¹²

Begin 2025 verloor het Frente 33 ongeveer 90 % van zijn territorium, ten voordele van het ELN. Na zijn initieel verlies hergroepeert het Frente 33 zich opnieuw en lanceert het in december 2025 een tegenoffensief (zie 6. Situatie in 2026).¹³

2.3. Sinds begin 2026: EGC en ACSN

Op 14 februari 2026 rapporteren media over de eerste confrontaties tussen het Ejército Gaitanista de Colombia (EGC/Clan del Golfo) en de Autodefensas Conquistadoras de la Sierra Nevada (ACSN) in het gehucht Agua de la Virgen bij Ocaña. Volgens de onderzoeksorganisatie PARES probeert de Clan del Golfo uit te breiden vanuit Cesar en de ACSN vanuit de Sierra Nevada de Santa Marta. Beide groeperingen bevinden zich begin 2026 in het gebied van Ocaña.¹⁴

3. Aanleiding voor de gewapende confrontaties van januari 2025

Het Vredesakkoord van 2016 tussen de autoriteiten en de FARC-EP, en de bijhorende demobilisatie van de guerrillagroepering, liet een machtsvacuüm achter in de regio. Tot dan toe controleerde de FARC-EP ongeveer 70 % van Colombia's cocagewassen. Haar demobilisatie opende de deur voor het ELN, FARC-dissidenten waaronder Frente 33, het EPL en de Clan del Golfo om vroegere FARC-territoria over te nemen. In 2019 bereikten de aanwezige groepen in Catatumbo, het ELN, Frente 33, EPL en de Clan del Golfo, een informele machtsdelingsovereenkomst. Zij verdeelden het territorium zodat elke groepering eigen cocavelden, laboratoria, smokkelbanen en afpersingsinkomsten controleerde. Dit evenwicht hield stand zolang de cocaprijzen laag bleven. Toen de cocamarkt aantrok en de waarde van de corridors steeg, keerden de spanningen tussen de groeperingen terug. In de periode 2018-2022 probeerde het ELN het EPL uit de regio te verdrijven, dit in samenwerking met het Frente 33. De Clan del Golfo speelde in deze periode een beperkte rol. Het EPL kwam verzwakt uit deze strijd, maar het Frente 33 won aan invloed. Vanaf 2022 gold tussen het ELN en het Frente 33 een niet-aanvalsbestand. Maar al in april 2023 vertelden mensenrechtenverdedigers, inwoners en functionarissen van internationale organisaties aan InSight Crime dat deze vrede fragiel was en elk moment kon instorten.¹⁵ Op 16 januari 2025 startte het ELN een nieuw gewapend offensief, ditmaal tegen het Frente 33. Dit alles kadert in een strategisch plan van het ELN om de volledige hegemonie over Catatumbo te verwerven.¹⁶

Volgens het ELN lokte het Frente 33 het gewapende offensief van 16 januari 2025 uit door de moord op Miguel Ángel López, zijn vrouw en hun negen maanden oude baby, een dag eerder. López werkte

¹¹ InSight Crime, 31/07/2025, [url](#)

¹² FIP, 01/2026, [url](#)

¹³ FIP, 01/2026, [url](#)

¹⁴ PARES, 23/02/2026, [url](#); El País, 29/03/2026, [url](#); FIP, 01/2026, [url](#)

¹⁵ InSight Crime, 20/01/2025, [url](#)

¹⁶ UNDP, 01/2026, pp. 25-27, [url](#); InSight Crime, 08/12/2025, [url](#)

als grafdelver in de gemeente Tibú en was een bekende figuur in de regio die regelmatig met gewapende groeperingen moest samenwerken om lichamen te bergen. Dit werk dwong hem de onzichtbare frontlinies tussen de groeperingen geregeld over te steken. Naar verluidt werd hij gedood omdat hij de regels overtrad die de illegale groeperingen in de regio hadden opgesteld. In haar rapport van eind december 2025 over het ELN toont InSight Crime aan dat de ELN-operatie echter al weken, zo niet maanden, voor de dood van López gepland stond. De moord diende slechts als voorwendsel voor een reeds lang bestaand plan om de hegemonie over Catatumbo te vestigen, aldus de analyse van InSight Crime.¹⁷

Op 16 januari 2025 lanceerde het ELN een gecoördineerde aanval in minstens vijf gemeenten van Catatumbo: Teorama, Convención, Hacarí, Tibú, en El Tarra.¹⁸ Een gezamenlijk rapport van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (United Nations Development Programme, UNDP) en de Colombiaanse Ombudsman spreekt van een aanval in acht gemeenten.¹⁹ Een deel van de ELN-strijders viel de regio binnen vanuit Venezuela — een beweging die zonder minstens impliciete goedkeuring van het regime-Maduro niet mogelijk was geweest. De strijders gingen systematisch van huis tot huis met namenlijsten van vermeende doelwitten: aanhangers van het Frente 33, gemeenschapsleiders, voormalige FARC-strijders die het Vredesakkoord hadden ondertekend, en boeren. Volgens verschillende analyses, waaronder die van Colombia-expert Elisabeth Dickinson van de International Crisis Group (ICG), maakte het ELN geen onderscheid tussen strijders en burgers. Ooggetuigenverslagen en veldrapportages beschrijven hoe ELN-strijders doelwitten uit hun huizen sleepten en hen voor de ogen van hun kinderen en familie executeerden. Daarbij doodden zij minstens zes ondertekenaars van het Vredesakkoord en verdwenen zeven anderen. Binnen enkele dagen bereikte het conflict een intensiteit die Catatumbo sinds het Vredesakkoord van 2016 niet meer had gekend. In de eerste dagen na de aanval ontvluchtten meer dan 36.000 mensen hun huizen en vielen meer dan 80 doden. VN-organisaties en de Colombiaanse veiligheidsdiensten evacueerden honderden gewonden en mensen die gevaar liepen.²⁰

4. Humanitaire impact van het conflict

De meeste voor dit rapport geraadpleegde bronnen omschrijven de crisis in Catatumbo in 2025 als de ergste humanitaire crisis in Colombia van de afgelopen 20 jaar.²¹ De vertegenwoordiger van het VN-Bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Aangelegenheden (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, OCHA) in Colombia spreekt van de ergste humanitaire crisis sinds de ondertekening van het Vredesakkoord in 2016.²²

4.1. Burgerdoden, ontheemding en confinement

Het Commandocentrum van de gouverneur van Norte de Santander, dat sinds januari 2025 de humanitaire hulpverlening coördineert, telde over een periode van één jaar — tot 13 januari 2026 — minstens 166 burgerdoden, onder wie zes ondertekenaars van het Vredesakkoord en tien minderjarigen, en negentien gedode leden van de veiligheidsdiensten. Over het aantal ontvoerden en vermisten bestaat nog steeds onduidelijkheid, al liet het ELN tussen eind november en begin december

¹⁷ InSight Crime, 08/12/2025, [url](#)

¹⁸ HRW, 26/03/2025, [url](#)

¹⁹ UNDP, 01/2026, p.32, [url](#)

²⁰ Razón Pública, 26/01/2025, [url](#)

²¹ El Espectador, 01/01/2026, [url](#); EFE, 23/01/2025, [url](#)

²² EFE, 23/01/2025, [url](#)

2025 verschillende personen vrij. Ook het aantal doden binnen de gelederen van de gewapende groeperingen blijft onbekend.²³

Tussen 16 januari 2025 en 7 december 2025, te midden van gewapende confrontaties tussen het ELN en het Frente 33, registreerde het Register voor Slachtoffers (overheidsorganisatie, Registro Único de Víctimas, RUV) 105.203 personen die slachtoffer waren van misstanden zoals gedwongen verplaatsing (101.587), bedreigingen, opsluiting en gedwongen verlaten of onteigening van land.²⁴

Elaboración propia (enero, 2026). Fuente Registro Único para las Víctimas (RUV).

Registraties Slachtoffereenheid tussen januari en december 2025²⁵

Het gezamenlijk rapport van het UNDP en de Colombiaanse Ombudsman stelt dat de omvang van de gedwongen ontheemding in 2025 de crisis van 1999 (met het AUC, zie 1. Strategisch belang van de regio) overtrof en de reactiecapaciteit van de lokale en departementale overheden overschreed: 419 gemeenten in Colombia, waarvan 27 in Norte de Santander, verspreid over meer dan 20 departementen, meldten de massale aankomst van mensen uit Catatumbo.²⁶

Volgens de Ombudsman registreerde de Slachtoffereenheid tussen januari en september 2025 299 gevallen van seksueel geweld en werden 64 minderjarigen gedwongen gerekruteerd. De humanitaire crisis treft daarmee in het bijzonder vrouwen, meisjes en adolescenten, met Tibú als vermoedelijk epicentrum. Ook tientallen maatschappelijke leiders zijn uit hun gemeenschappen verdreven. Deze leiders melden een de facto zwijgplicht als gevolg van voortdurende bedreigingen en sociale controle. Ook ondertekenaars van het Vredesakkoord met de FARC-EP vormden een zwaar doelwit: zes van hen kwamen om het leven, vijf anderen verdwenen, en bewoners van *de Espacios Territoriales de Capacitación y Reincorporación (ETCR)* van Caño Indio in de gemeente Tibú werden gedwongen dit re-integratiegebied te verlaten, waardoor zij hun re-integratieplannen moesten opgeven. Inwoners meldten daarnaast wijdverspreide afpersing door de gewapende groeperingen.²⁷

²³ FIP, 01/2026, [url](#)

²⁴ PARES, 23/01/2026, [url](#)

²⁵ PARES, 23/01/2026, [url](#)

²⁶ UNDP, 01/2026, p.32, [url](#)

²⁷ FIP, 01/2026, [url](#)

4.2. Sociale controle als instrument voor gewapend bestuur

De gewapende groeperingen in Catatumbo oefenen een veelzijdig en systematisch systeem van sociale controle uit over de burgerbevolking dat verder reikt dan militaire bezetting. PARES documenteert in januari 2026 hoe dit systeem in de praktijk functioneert als een vorm van parallel bestuur dat de staat structureel verdringt.²⁸

Het zichtbaarste instrument van sociale controle zijn de illegale wegversperringen. Gewapende mannen in camouflagepakken houden voertuigen aan, doorzoeken bagage en controleren gsm-toestellen en computers op verdachte inhoud. Deze praktijken beogen niet alleen de identificatie van vermeende vijanden, maar vormen een mechanisme van territoriale en sociale controle dat de mobiliteit beperkt, collectieve vrees creëert en de gewapende dominantie over de burgerbevolking consolideert, aldus PARES.²⁹

Naast deze veelzijdige illegale wegversperringen documenteren humanitaire organisaties ook een normatief controlebeleid: restricties op bewegingsvrijheid, verplichte financiële bijdragen (*vacuna*), sociale sancties, gedragsregels voor gemeenschappen en directe bedreiging van elke vorm van burgerlijk verzet of gemeenschapsorganisatie. Volgens PARES heerst de wet van het zwijgen (*ley del silencio*) in steeds meer dorpen: bewoners spreken niet met buitenstaanders, journalisten of overheidsinstanties uit angst voor represailles.³⁰

Een van de gevolgen van deze controleposten en een surveillancesysteem met onder andere inbeslagname van mobiele telefoons en willekeurige ondervragingen, is het afbrokkelen van het sociale weefsel in de gemeenschappen. Minstens 51 gemeenschapsleiders zijn bedreigd, verdreven of het zwijgen opgelegd, waardoor het handelingsvermogen van de Community Action Boards (Juntas de Acción Comunal, JAC), van oudsher pijlers van de boerenorganisatie en -vertegenwoordiging, is verzwakt. Het verlies van leiderschap vergroot de collectieve kwetsbaarheid omdat gemeenschappen daardoor geen legitieme woordvoerders en institutionele kanalen meer hebben om hun rechten op te eisen, aldus PARES.³¹

4.3. Gedwongen rekrutering van minderjarigen

De Ombudsman stelt vast dat sociale controle en rekrutering van minderjarigen structureel aan elkaar zijn gekoppeld: checkpoints worden gebruikt om kwetsbare jongeren te identificeren en te *profilen*; een combinatie van intimidatie en verleiding (cadeautjes, valse beloften) doet hen nadien toetreden.³²

Het rapport van het UNDP in samenwerking met de Colombiaanse Ombudsman van januari 2026 gaat uitgebreid in op de gedwongen rekrutering van minderjarigen. Dit fenomeen nam de afgelopen drie jaar in heel Colombia toe. Volgens de ngo Coalición contra la Vinculación de Niños, Niñas y Jóvenes al Conflicto Armado en Colombia (COALICO), die opkomt voor de kinderrechten, was het departement Norte de Santander in de eerste helft van 2025 verantwoordelijk voor 45 % van alle gedwongen rekrutering in het land. De Ombudsman benadrukt dat dit misdrijf vooral kinderen tussen 10 en 12 jaar treft: gewapende groeperingen beschouwen hen als gemakkelijker te manipuleren en minder zichtbaar voor de autoriteiten. Daarnaast waarschuwt de organisatie voor een toename van de rekrutering van minderjarigen met het oog op seksuele uitbuiting.³³

²⁸ PARES, 23/01/2026, [url](#)

²⁹ PARES, 23/01/2026, [url](#)

³⁰ PARES, 23/01/2026, [url](#)

³¹ PARES, 21/04/2026, [url](#)

³² PARES, 23/01/2026, [url](#)

³³ UNDP, 01/2026, pp.55-56, [url](#)

Volgens cijfers van het informatiesysteem van het gespecialiseerde zorgprogramma voor het herstel van de rechten van minderjarigen die slachtoffer zijn van illegale rekrutering van het Instituto Colombiano de Bienestar Familiar, werden in het departement Norte de Santander in de eerste helft van 2025 60 gevallen van gedwongen rekrutering geregistreerd. Tibú is daarbij de gemeente met het hoogste aantal, namelijk 35 gevallen.³⁴

4.4. Toename drones geladen met explosieven

In november 2025 schrijft de krant El Tiempo dat het aantal aanslagen via drones geladen met explosieven in heel Colombia sterk is toegenomen. Volgens de analyse van de krant gaat het om een nieuwe vorm van geweld die steeds vaker voorkomt in het gewapende conflict. Deze vorm van geweld treft burgers en leden van de veiligheidstroepen en zorgt voor ongerustheid in de gemeenschappen, met name in de departementen Cauca en Norte de Santander. De minister van Defensie onthult dat er 48.156 dronevluchten zijn geregistreerd in 2025 (tot november) in de regio Catatumbo en dat 1.692 pogingen tot aanslagen met drones zijn verijdeld dankzij de technologische mogelijkheden van de openbare veiligheidsdiensten. Dertig van die drones slaagden er echter wel in hun doel te bereiken.³⁵

PARES rapporteert de eerste drie weken van 2026 84 aanvallen in de regio Catatumbo waarbij drones werden gebruikt. Hierbij kwam een twaalfjarige jongen om het leven. In 2025 vielen 121 slachtoffers als gevolg van aanvallen via drones, van wie de helft burgers.³⁶

Er circuleren tevens talrijke meldingen van drones die worden ingezet voor surveillance en intimidatie van de burgerbevolking. De aanwezigheid van deze drones heeft directe gevolgen voor het dagelijks leven: kinderen blijven thuis van school vanwege drones die boven onderwijsinstellingen cirkelen en het aanhoudende gezoem dat angst opwekt.³⁷ Zo rapporteert het Bureau van de Ombudsman op 12 maart 2026 meerdere dronevluchten boven de gemeente El Tarra. Vanuit deze drones verspreiden leden van het Frente 33 boodschappen gericht aan de burgerbevolking van het dorp Filogringo, waarin zij opriepen tot evacuatie. Als direct gevolg van dit incident verlieten 161 gezinnen hun woningen.³⁸

Deze opkomende praktijk van de inzet van drones veroorzaakt nieuwe risico's en gevolgen voor zowel de burgerbevolking als de veiligheidstroepen. In een rapport van april 2026 stelt PARES dat de inzet van drones uitgerust met explosieven een ingrijpende verschuiving veroorzaakt in de dynamiek van geweld. Deze technologie maakt het mogelijk om moeilijk traceerbare aanvallen op afstand uit te voeren, met een hoge destructieve impact, vaak gericht op woningen en gemeenschapsinfrastructuur. Deze ontwikkeling ondermijnt het dagelijks functioneren van burgers.³⁹ Daarnaast transformeert de aanwezigheid van onontpofte munitie op wegen, in schoolomgevingen en langs transportroutes alledaagse ruimtes in potentieel levensgevaarlijke zones. Waarschuwingsborden met de vermelding "mijngevaar", geplaatst door verschillende gewapende groeperingen, fungeren bovendien als instrumenten van territoriale controle over de bevolking.⁴⁰

Ook het gezamenlijk rapport van het UNDP en de Colombiaanse Ombudsman wijst op een significante toename van het indiscriminatoire gebruik van drones met geïmproviseerde explosieven in de regio Catatumbo.⁴¹ De impact hiervan op de burgerbevolking uit zich op verschillende manieren. Naast de fysieke schade die slachtoffers oplopen, waaronder enkele met dodelijke afloop, ervaart de bevolking

³⁴ UNDP, 01/2026, pp.55-56, [url](#)

³⁵ El Tiempo, 16/11/2025, [url](#)

³⁶ PARES, 21/01/2026, [url](#)

³⁷ UNDP, 01/2026, p.60, [url](#)

³⁸ El Espectador, 13/03/2026, [url](#)

³⁹ PARES, 21/04/2026, [url](#)

⁴⁰ PARES, 21/04/2026, [url](#)

⁴¹ UNDP, 01/2026, p.60, [url](#)

de drones als instrumenten van intimidatie. De constante dreiging en het geluid van overvliegende drones veroorzaken diepe angst en onzekerheid in de gemeenschappen. Het gebruik van drones heeft de dagelijkse routine van burgers volledig veranderd en draagt bij aan wat in de bronnen "functionele opsluiting" (*confinamiento funcional*) wordt genoemd; mensen durven hun huis niet meer uit wegens angst voor luchtaanvallen. Daarnaast vermeldt het rapport ook drones die specifiek boven scholen vlogen tijdens schooluren. Dit heeft geleid tot het vertrek van leerlingen uit het klassikale onderwijs en de tijdelijke sluiting van scholen in verschillende dorpen. De burgerbevolking voelt zich extra kwetsbaar omdat deze technologie goedkoop is, makkelijk te verkrijgen en technisch zeer moeilijk te neutraliseren is door de autoriteiten. Pogingen om de signalen van drones te verstoren (*jamming*) brengen in bevolkte gebieden extra risico's met zich mee, omdat de drones dan ongecontroleerd boven civiele zones uit de lucht kunnen vallen, aldus het rapport van de UNDP en de Ombudsman.⁴²

5. Reactie van de autoriteiten

Op 17 januari 2025, een dag na de ELN-aanval, kondigde de Colombiaanse president Gustavo Petro de opschorting aan van het dialoogproces tussen de regering en het ELN als onderdeel van zijn beleid van "Totale Vrede" (Paz Total). De regering riep op 20 januari 2025 ook een staat van interne onrust uit voor de regio Catatumbo. Deze noodtoestand was bedoeld om middelen beschikbaar te stellen om de economische en sociale gevolgen van het geweld te verzachten en om onder andere de voedselzekerheid te waarborgen. Daarnaast kondigde Petro op 3 maart 2025 een plan aan voor de vrijwillige vernietiging van 25.000 hectare coca in de regio Catatumbo binnen 140 dagen.⁴³

Ook stuurden de autoriteiten 11.200 militairen ter plaatse voor een offensief genaamd Operatie Catatumbo. Een jaar na datum, in januari 2026, presenteerden de Colombiaanse autoriteiten de resultaten: verschillende handvuurwapens, geweren, en explosieven werden in beslag genomen. Daarnaast evacueerden de autoriteiten ongeveer 3.633 personen, onder wie 57 ondertekenaars van het Vredesverdrag van 2016, en leverden zij meer dan 352 ton humanitaire hulp aan kwetsbare gemeenschappen. Tevens bevrijdden zij 42 minderjarigen die slachtoffer waren van gedwongen rekrutering, demobiliseerden zij 161 leden van illegale gewapende groeperingen en arresteerden zij 167 personen die verantwoordelijk werden geacht voor geweld tegen de burgerbevolking.⁴⁴

Ondanks deze operationele cijfers blijft het herstel van het staatsgezag over het platteland grotendeels buiten bereik. De FIP stelt vast dat Colombia begin 2026 evenveel leden van gewapende groeperingen telt als in 2011 en dat de situatie steeds complexer wordt. Doordat de strijders zich ook steeds meer tussen de burgers mengen en zich amper ophouden in kampen, is de strijd voor de militairen ook veel moeilijker dan voor het Vredesakkoord van 2016.⁴⁵

Eind december 2025 valt het Frente 33 de dorpen Pacelli in de gemeente Tibú en Filogringo in de gemeente El Tarra aan. Verschillende huizen worden hierbij ook in brand gestoken. Dit leidt onmiddellijk tot de ontheemding van meer dan 50 gezinnen. Naar aanleiding hiervan verklaart de vertegenwoordiger van de vredeszetel (*representante de la curul de paz del Catatumbo*, een gegarandeerde zetel in het parlement in het kader van het Vredesakkoord) voor Catatumbo dat de overheid het afgelopen jaar veel te weinig heeft gedaan om de veiligheid in de regio te garanderen. Zo verklaarde hij:⁴⁶

⁴² UNDP, 01/2026, p.60, [url](#)

⁴³ UNSC, 04/2025, [url](#)

⁴⁴ Radio Nacional de Colombia, 16/01/2026, [url](#)

⁴⁵ FIP, 02/2026, [url](#)

⁴⁶ El Espectador, 01/01/2026, [url](#)

“Wat ik wil zeggen is dat er vandaag een nieuwe noodsituatie is. De mensen die vandaag zijn vertrokken, waren ook al in januari (2025) verdreven. Dat is het cruciale. Diezelfde mensen waren teruggekeerd zonder veiligheidsgaranties, zonder waardigheid, zonder garanties en zelfs niet vrijwillig, maar meer vanwege de toestand van onzekerheid en vernedering die zij in de opvanghuizen in Cúcuta, in Ocaña en in de steden waar zij verbleven moesten ondergaan. Daarna keerden ze zonder garanties terug.

De regering heeft niet de nodige maatregelen genomen en vandaag moeten deze mensen opnieuw hun huizen verlaten, net zoals een jaar geleden. Het probleem dat hier moet worden belicht is de politieke verantwoordelijkheid van de regering: wat heeft zij dit jaar gedaan. Voor ons was de overheid slechts een toeschouwer van wat er gebeurde, van de tragedie die we in Catatumbo meemaken.

[...]

Krachtige maatregelen zijn hier nodig om het gebied en het territorium te controleren. Er gebeuren dingen in Catatumbo die iedereen weet. Op de Cúcuta-Tibú snelweg weet je waar de controleposten zijn, iedereen weet het, zelfs de militairen. Hetzelfde gebeurt op de weg tussen Tibú en La Gabarra en Tibú-El Tarra. Je hebt hier niet zoveel inlichtingen nodig om in te grijpen. Hier gebeuren dingen in het volle zicht, in het volle daglicht, zonder zelfs de schaamte om iets te verbergen, en nog wordt er geen actie ondernomen.” [vertaling Cedoca]⁴⁷

Ook analyses van de kranten El Tiempo en El Espectador bevestigen dat, ondanks militaire operaties en bredere overheidsinterventies, de aanwezigheid en capaciteit van gewapende groeperingen in de regio Catatumbo gedurende 2025 zijn toegenomen.⁴⁸

In mei 2026 voerde de luchtmacht van het leger een luchtaanval uit op Catatumbo, gericht tegen verblijfplaatsen van het ELN.⁴⁹ Een gelijkaardige operatie vond plaats in februari 2026, waarbij zeven ELN-strijders om het leven kwamen.⁵⁰ Volgens lokale autoriteiten leidde deze aanval in februari 2026 tot bijkomende ontheemding van ongeveer 300 personen.⁵¹

⁴⁷ Yo lo que quiero decir es que hoy hay una nueva emergencia. La gente que se desplazó hoy ya se había desplazado en enero. Eso es lo crítico. Esa misma gente había retornado sin condiciones de seguridad, sin dignidad, sin garantías e incluso sin voluntariedad, más por el estado de precariedad e indignidad que estaban viviendo en los albergues en Cúcuta, en Ocaña y en las ciudades donde estaban. Entonces retornaron sin garantías.

El Gobierno no tomó las medidas y hoy están repitiendo el desplazamiento que sufrieron hace un año. El tema que hay que analizar aquí es la responsabilidad política que tiene que asumir el Gobierno: qué hizo en este año. Para nosotros fue un simple espectador de lo que estaba ocurriendo, de la tragedia que estamos viviendo en el Catatumbo. [...]Y desde luego medidas de fuerza para controlar la zona y el territorio. En el Catatumbo suceden cosas que son conocidas por todo el mundo. En la vía Cúcuta-Tibú se sabe dónde están los retenes, todo el mundo lo sabe, incluso la Fuerza Pública.

En la vía entre Tibú y La Gabarra y Tibú-El Tarra pasa igual. Aquí no se necesita tanta inteligencia para hacer intervenciones. Aquí pasan cosas a la vista de todos, en plena luz del día, sin siquiera la vergüenza de ocultar nada, y las acciones no llegan: El Espectador, 01/01/2026, [url](#)

⁴⁸ El Tiempo, 16/11/2025, [url](#); El Espectador, 01/12/2025, [url](#)

⁴⁹ Presidencia Colombia, 12/05/2026, [url](#)

⁵⁰ Presidencia Colombia, 05/02/2026, [url](#)

⁵¹ El Espectador (Morales C.), 20/04/2026, [url](#)

6. Situatie in 2026

De krant El Tiempo bericht eind 2025 dat ondanks de inzet van de veiligheidsdiensten, de criminele capaciteit van het ELN en de dissidente groeperingen in het gebied merkbaar is toegenomen. Inlichtingenrapporten bevestigen deze trend en wijzen op een versterking van de operationele capaciteit van zowel het ELN als dissidente FARC-groeperingen. Deze rapporten signaleren onder meer territoriale expansie en intensievere rekrutering, evenals een steeds geavanceerder gebruik van drones die zijn aangepast om explosieven te vervoeren. Volgens evaluaties van de veiligheidsdiensten maken ook strijders die op Venezolaans grondgebied zijn getraind gebruik van deze technologie. Tegelijkertijd hebben humanitaire organisaties en autoriteiten de versterking van de sociale controle door het ELN in verschillende gebieden van Catatumbo gedocumenteerd. Beperkingen op de bewegingsvrijheid en opgelegde maatregelen aan gemeenschappen hebben een klimaat van constante druk gecreëerd.⁵²

In deze context hield het Colombiaanse Hooggerechtshof eind 2025 een openbare hoorzitting om de reactie van de staat op de humanitaire crisis te beoordelen. Tijdens de hoorzitting merkte rechter Natalia Ángel Cabo op dat de veiligheidssituatie in de regio, op basis van informatie verzameld door de autoriteiten en de media, steeds verder verslechtert.⁵³

Sinds 2025 bevindt de regio Catatumbo zich in een fase van uitgesproken humanitaire achteruitgang, die door maatschappelijke organisaties wordt omschreven als de ergste in jaren. Dit blijkt onder meer uit het rapport van de Humanitaire Verificatiecommissie, die van 12 tot en met 14 november 2025 vier van de meest kritieke plekken in die regio van Norte de Santander bezocht: Filogringo, Campo Seis, Bertrania en Versalles. Het document stelt dat de regio ook eind 2025 nog te maken heeft met voortdurende confrontaties tussen het ELN, het Frente 33 en de openbare strijdkrachten. Deze dynamiek verplaatst zich steeds meer naar bevolkte gebieden en plaatst gemeenschappen in het centrum van het kruisvuur. Naast de getuigenissen en bevindingen op het terrein, kwantificeert het rapport de omvang van de achteruitgang. De commissie maakt melding van verschillende schendingen van het internationaal humanitair recht, waaronder willekeurige aanvallen in bevolkte gebieden, schade aan civiele goederen, het gebruik van geïmproviseerde explosieven en de aanwezigheid van antipersoonsmijnen op wegen, in woningen en in gemeenschapsruimten. Daarnaast registreert de commissie verschillende mensenrechtenschendingen, waaronder gedwongen verplaatsingen, opsluiting, aantasting van het onderwijs, beperkingen van de bewegingsvrijheid, bedreigingen tegen gemeenschapsleiders en specifieke risico's voor vrouwen, jongeren en de migrantenbevolking.⁵⁴

Eind 2025 start het Frente 33 in deze regio een offensief tegen het ELN. Als direct gevolg van de vijandelijkheden worden in gebieden zoals de dorpen Paccelli en La Gabarra in de gemeente Tibú en Filogringo in de gemeente El Tarra ongeveer 850 gezinnen, bestaande uit 2.331 mensen, gedwongen te vluchten.⁵⁵

Half maart 2026 waarschuwt het Bureau van de Ombudsman voor een ernstige humanitaire crisis in Catatumbo en zuidelijk Cesar omwille van de uitbreiding van gewapende groeperingen, gedwongen rekrutering en verstedelijking van het geweld. De Ombudsman wijst daarbij in het bijzonder op de groei en versterking van het Frente 33. Daarnaast signaleert het rapport een tweede dynamiek, namelijk de opmars van de ACSN richting onder meer Ocaña en Río de Oro, wat het risico op confrontaties met het ELN verhoogt. In meer verstedelijkte gebieden voorziet de Ombudsman bovendien mogelijke gewelddadige confrontaties tussen het EGC en de ACSN. Daarnaast identificeert

⁵² El Tiempo, 16/11/2025, [url](#)

⁵³ El Tiempo, 16/11/2025, [url](#)

⁵⁴ El Espectador, 01/12/2025, [url](#)

⁵⁵ PARES, 23/01/2026, [url](#)

de Ombudsman ook meerdere gebieden met direct risico voor de burgerbevolking. In Ocaña gaat het om de districten als Cerro de las Flores, Quebrada La Esperanza, La Floresta, Aguas Claras, Agua de la Virgen, Buena Vista, Mariquita, Otaré en La Ermita, evenals de districten 1, 5 en 6 van het stadscentrum. In de gemeente Ábrego is het risico geconcentreerd in de gemeentelijke hoofdstad en in de buitenwijken La Unión Campesina, Capitán Largo, Playoncitos en La Paz.⁵⁶

De Ombudsman waarschuwt in maart 2026 eveneens dat gewapende groeperingen een sterk gewapend regime opleggen aan de burgerbevolking door middel van illegale controleposten, controles op secundaire wegen, huiszoekingen en het opleggen van gedragsregels die het dagelijks leven van de inwoners beperken. De organisatie wijst verder op een digitale stigmatisering van maatschappelijke leiders en vrouwen, die op sociale media worden bestempeld als collaborateurs van de tegenpartij om hen te intimideren en zo hun politieke participatie te beperken. Ook waarschuwt de Ombudsman voor het gebruik van drones uitgerust met explosieven, evenals voertuigen geladen met explosieven.⁵⁷

De onderzoeksorganisatie PARES bericht dat het ELN in april 2026 nog steeds de dominante gewapende actor is in de dorpen Convención, Hacarí, Teorama en San Calixto, wat hen een voordeel geeft op het gebied van mobiliteit, rekrutering en sociale controle, terwijl het Frente 33 een aanzienlijke aanwezigheid heeft verkregen in Tibú en El Tarra. Hier probeert het Frente 33 opnieuw strategische corridors te heroveren wat leidt tot een openlijk conflict in deze regio. Dit conflict vergroot de spanningen in plattelandsgemeenschappen zoals Bertrania, Campo Seis, Versalles en Filogringo, waar gewapende confrontaties grote schade toebrengen aan de infrastructuur, huisvesting en het sociale weefsel van de gemeenschap.⁵⁸

De Humanitaire Verificatiecommissie, die tussen 24 en 28 maart 2026 deze plattelandsgebieden bezocht, concludeert in haar analyse dat het conflict tussen het ELN en het Frente 33 hier niet alleen voortduurt, maar ook in intensiteit en omvang toeneemt. Tegelijkertijd benadrukt de commissie hoe het toenemende gebruik van technologie in het conflict de veiligheidssituatie in de regio ingrijpend heeft veranderd. De aanwezigheid van antipersoonsmijnen en het gebruik van explosieven op landwegen, in huizen en rond scholen hebben geleid tot langdurige opsluiting (*confinement*) en de opschorting van onderwijs.⁵⁹

Mensenrechtenverdediger Luis García waarschuwt in mei 2026 voor de uitbreiding van het conflict naar de stedelijke gebieden. Terwijl georganiseerde gewapende groeperingen met territoriale controle de boventoon voeren in de landelijke gebieden, consolideren criminele structuren zich in de steden. Deze verschuiving is niet alleen geografisch, maar ook functioneel: de stad begint te functioneren als een strategisch knooppunt binnen het conflict, waar illegale inkomsten, criminele logistiek en sociale controle samenkomen, aldus García. In het grootstedelijk gebied van Cúcuta, gaat het onder meer over transnationale organisaties zoals Tren de Aragua en Los AK-47 en lokale bendes zoals La Familia P, Los Mexicanos en Los Turcos. Deze lokale structuren vormen sinds april 2026 allianties met het ELN en het Frente 33.⁶⁰

In april 2026 vielen in de gemeente El Zulia (dichtbij de stad Cúcuta) gewapende mannen twee winkels binnen, controleerden de identiteit van de aanwezigen en schoten vervolgens vier personen dood. Volgens een politiecommandant in Cúcuta waren de verantwoordelijken lid van het Frente 33.⁶¹ Plaatselijke autoriteiten wijzen erop dat de confrontaties uitbreiden naar stedelijk gebied. De vredesadviseur van Norte de Santander, Luis Fernando Niño, zegt dat er mogelijk sprake is van een

⁵⁶ El Tiempo, 11/03/2026, [url](#)

⁵⁷ El Tiempo, 11/03/2026, [url](#)

⁵⁸ PARES, 21/04/2026, [url](#)

⁵⁹ PARES, 27/04/2026, [url](#)

⁶⁰ PARES, 21/05/2026, [url](#)

⁶¹ El Espectador, 20/04/2026, [url](#)

verandering in de strategie van de gewapende groepen. In het stedelijk gebied is er sprake van “outsourcing” naar zeventien criminele bendes die in dit gebied aanwezig zijn. De inlichtingendienst van het ELN is ook aanwezig in Cúcuta en verdrijft mensen uit de wijken, aldus Luis Fernando Niño.⁶²

Op 19 mei 2026 doodden ELN-strijders zes inzittenden van een voertuig op de weg tussen Ábrego en Ocaña. Het voertuig behoorde tot de nationale beschermingseenheid (Unidad Nacional de Protección, UNP) en een van de inzittenden was de sociale leider Freiman David Velásquez die bescherming van de UNP genoot. Ook twee lijfwachten kwamen bij deze aanval om het leven.⁶³

⁶² El Espectador (Morales C.), 20/04/2026, [url](#)

⁶³ El Espectador, 19/05/2026, [url](#)

Bibliografie

Geschreven en audiovisuele bronnen

CNN, *Violencia, desabastecimiento y desplazamientos masivos: lo que deja el paro armado en el Catatumbo* [Geweld, tekort en massale ontheemding: wat laat de staking in de Catatumbo achter], 24/04/2018, <https://cnnespanol.cnn.com/2018/04/24/violencia-desabastecimiento-y-desplazamientos-masivos-lo-que-deja-el-paro-armado-en-el-catatumbo> [geraadpleegd op 07/05/2026]

Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS), *COI Focus. Colombia Veiligheidssituatie*, 11/04/2025, <https://www.cgvs.be/nl/landeninfo/veiligheidssituatie-34> [geraadpleegd op 09/06/2026]

EFE, *Catatumbo crisis is worst since peace agreement signed, OCHA representative says*, 23/01/2025, <https://efs.efeservicios.com/video/catatumbo-crisis-worst-peace-agreement-signed-ocha-representative/7001433621> [geraadpleegd op 08/05/2026]

El Espectador (Morales C.), *Guerra en Catatumbo: Crisis se agrava con masacre en zona urbana, reclutamiento de niños y ataque con drones* [Oorlog in Catumbo: crisis verergert met bloedbad in stedelijke gebieden, rekrutering van kinderen en droneaanvallen], 20/04/2026, <https://www.elespectador.com/colombia-20/paz-y-memoria/querra-en-catatumbo-crisis-se-agrava-con-masacre-en-zona-urbana-reclutamiento-de-ninos-y-ataque-con-drones/> [geraadpleegd op 07/05/2026]

El Espectador, *Aumentan a 161 familias desplazadas por amenazas emitidas desde drones con megáfonos en Catatumbo* [Verhogen tot 161 families die ontheemd zijn door bedreigingen die worden uitgestoten door drones met megafoons in Catatumbo], 13/03/2026, <https://www.elespectador.com/judicial/aumentan-a-161-familias-desplazadas-por-amenazas-emitidas-desde-drones-con-megafonos-en-catatumbo/> [geraadpleegd op 08/05/2026]

El Espectador, *Catatumbo: informe documenta explosivos en escuelas, veredas vacías y confinamiento extremo por ELN y Frente 33* [Catatumbo: Rapport documenteert explosieven in scholen, lege paden en extreme opsluiting door ELN en Front 33], 01/12/2025, <https://www.elespectador.com/colombia-20/paz-y-memoria/catatumbo-informe-documenta-explosivos-en-escuelas-desplazados-y-confinamiento-extremo-por-eln-y-frente-33/> [geraadpleegd op 28/05/2026]

El Espectador, *Guerra en Catatumbo: congresista Diógenes Quintero critica respuesta de Gobierno Petro a ataques de ELN y Frente 33 en El Tarra* [Oorlog in Catumbo: Congreslid Diógenes Quintero bekritiseert de reactie van de regering Petro op aanvallen door ELN en Front 33 in El Tarra], 01/01/2026, <https://www.elespectador.com/colombia-20/conflicto/querra-en-catatumbo-diogenes-quintero-critica-respuesta-de-petro-a-ataques-de-eln-y-frente-33-en-filogringo-el-tarra/> [geraadpleegd op 28/05/2026]

El Espectador, *Masacre en El Zulia, Norte de Santander: asesinaron a cuatro personas dentro de un billar en zona fronteriza* [Massacre in Zulia, Norte de Santander: vier mensen werden vermoord in een biljart in het grensgebied], 20/04/2026, <https://www.elespectador.com/colombia/mas-regiones/masacre-en-el-zulia-norte-de-santander-asesinaron-a-cuatro-personas-dentro-de-un-billar-en-zona-fronteriza/> [geraadpleegd op 07/05/2026]

El Espectador, *Seis personas fueron asesinadas en Catatumbo, entre ellas un líder social* [Zes mensen werden vermoord in Catatumbo, waaronder een sociale leider], 19/05/2026, <https://www.elespectador.com/judicial/seis-personas-fueron-asesinadas-en-catatumbo-entre-ellas-un-lider-social/> [geraadpleegd op 28/05/2026]

El País, *Catatumbo: en el corazón de la guerra en Colombia* [Catatumbo: in het hart van de oorlog in Colombia], 29/03/2026, <https://elpais.com/america-colombia/2026-03-29/catatumbo-en-el-corazon-de-la-guerra-en-colombia.html><https://www.elespectador.com/colombia-20/conflicto/querra-en-catatumbo-diogenes-quintero-critica-respuesta-de-petro-a-ataques-de-eln-y-frente-33-en-filogringo-el-tarra/> [geraadpleegd op 08/05/2026]

El Tiempo, *¿Qué hay detrás de los 1.600 intentos de ataque con drones en la región del Catatumbo?* [Wat zit er achter de 1.600 drone-aanvalpogingen in de regio Catatumbo?], 16/11/2025, <https://www.eltiempo.com/justicia/conflicto-y-narcotrafico/que-hay-detras-de-los-1-600-intentos-de-ataque-con-drones-en-la-region-del-catatumbo-3508145> [geraadpleegd op 08/05/2026]

El Tiempo, *A 10 meses de la crisis de violencia en el Catatumbo, informes alertan incremento de grupos ilegales [10 maanden na de crisis van geweld in Catatumbo, waarschuwt de toename van illegale groepen]*, 16/11/2025, <https://www.eltiempo.com/justicia/conflicto-y-narcotrafico/a-10-meses-de-la-crisis-de-violencia-en-el-catatumbo-informes-alertan-incremento-de-grupos-ilegales-3509443> [geraadpleegd op 28/05/2026]

El Tiempo, *Catatumbo: esta es la radiografía de un reino de la coca que no para de expandirse [Catatumbo: dit is de röntgenfoto van een Coca-koninkrijk dat niet stopt met uitbreiden]*, 26/01/2025, <https://www.eltiempo.com/justicia/investigacion/catatumbo-la-radiografia-de-un-reino-de-la-coca-que-no-para-de-expandirse-3420917> [geraadpleegd op 07/05/2026]

El Tiempo, *Defensoría alerta por grave crisis humanitaria en Catatumbo y sur de Cesar: expansión de armados, reclutamiento forzado y urbanización de la violencia [Ombudsman waarschuwt voor een ernstige humanitaire crisis in Catatumbo en ten zuiden van Cesar: uitbreiding van gewapende, gedwongen rekrutering en verstedelijking van geweld]*, 11/03/2026, <https://www.eltiempo.com/justicia/paz-y-derechos-humanos/defensoria-alerta-por-grave-crisis-humanitaria-en-catatumbo-y-sur-de-cesar-expansion-de-armados-reclutamiento-forzado-y-urbanizacion-de-la-violencia-3539231> [geraadpleegd op 28/05/2026]

Fundación Ideas para la Paz (FIP), *En Colombia la violencia va un paso adelante y el Estado corre rezagado [In Colombia is geweld een stap voor en loopt de staat achter]*, 02/2026, <https://ideaspaz.org/publicaciones/opinion/2026-02/el-balance-de-seguridad-de-2025-en-colombia-la-violencia-va-un-paso-adelante-y-el-estado-corre-rezagado> [geraadpleegd op 28/05/2026]

Fundación Ideas para la Paz (FIP), *Los 12 meses de guerra en el Catatumbo [De 12 maanden van oorlog in Catatumbo]*, 01/2026, <https://ideaspaz.org/publicaciones/noticias/2026-01/los-12-meses-de-guerra-en-el-catatumbo> [geraadpleegd op 07/05/2026]

Fundación Paz y Reconciliación (PARES), *Catatumbo, una crisis que se profundiza en silencio [Catatumbo, een crisis die in stilte verdiept]*, 27/04/2026, <https://www.pares.com.co/catatumbo-una-crisis-que-se-profundiza-en-silencio/> [geraadpleegd op 07/05/2026]

Fundación Paz y Reconciliación (PARES), *Catatumbo: territorio sitiado y comunidades resistiendo en medio del conflicto armado [Catatumbo: belegerd territorium in gemeenschappen die zich verzetten tegen gewapende conflicten]*, 21/04/2026, <https://www.pares.com.co/catatumbo-territorio-sitiado-y-comunidades-resistiendo-en-medio-del-conflicto-armado/> [geraadpleegd op 24/04/2026]

Fundación Paz y Reconciliación (PARES), *Cuando la guerra regula la vida: control social armado en el Catatumbo [Wanneer oorlog het leven reguleert: gewapende sociale controle in Catatumbo]*, 23/01/2026, <https://www.pares.com.co/cuando-la-guerra-regula-la-vida-control-social-armado-en-el-catatumbo/> [geraadpleegd op 08/05/2026]

Fundación Paz y Reconciliación (PARES), *Drones, explosivos y campos minados: la degradación de la guerra en el Catatumbo [Drones, explosieven en mijnevelden: de degradatie van de oorlog in de Catatumbo]*, 21/01/2026, <https://www.pares.com.co/drones-explosivos-y-campos-minados-la-degradacion-de-la-guerra-en-el-catatumbo/> [geraadpleegd op 08/05/2026]

Fundación Paz y Reconciliación (PARES), *Norte de Santander en alerta por la reconfiguración armada y el aumento de riesgos humanitarios [Norte de Santander alert op gewapende herconfiguratie en verhoogde humanitaire risico's]*, 21/05/2026, <https://www.pares.com.co/norte-de-santander-en-alerta-por-la-reconfiguracion-armada-y-el-aumento-de-riesgos-humanitarios/> [geraadpleegd op 28/05/2026]

Fundación Paz y Reconciliación (PARES), *Ocaña: Nuevo foco de violencia en el Catatumbo [Ocaña: nieuwe focus van geweld in Catatumbo]*, 23/02/2026, <https://www.pares.com.co/ocana-nuevo-foco-de-violencia-en-el-catatumbo/> [geraadpleegd op 07/05/2026]

Human Rights Watch (HRW), *Colombia: Armed Groups Batter Border Region*, 26/03/2025, <https://www.hrw.org/news/2025/03/26/colombia-armed-groups-batter-border-region> [geraadpleegd op 07/05/2026]

InSight Crime, *Border Wars: The ELN and the Takeover of Catatumbo*, 08/12/2025, <https://insightcrime.org/investigations/border-wars-eln-takeover-catatumbo/> [geraadpleegd op 07/05/2026]

- InSight Crime, *General Staff of Blocks and Front*, 31/07/2025, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/general-staff-of-blocks-and-front-embf/> [geraadpleegd op 07/05/2026]
- InSight Crime, *National Liberation Army (ELN)*, 12/01/2026, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/eln-profile/> [geraadpleegd op 07/05/2026]
- InSight Crime, *Renewed War for Colombia Cocaine Center*, 20/01/2025, <https://insightcrime.org/news/renewed-war-for-colombia-cocaine-center/> [geraadpleegd op 07/05/2026]
- Presidencia Colombia, *Golpe de las Fuerzas Militares al Eln en el Catatumbo* [Coup van de strijdkrachten tegen ELN in de Catatumbo], 12/05/2026, <https://www.presidencia.gov.co/prensa/Paginas/Golpe-de-las-Fuerzas-Militares-al-Eln-en-el-Catatumbo-260512.aspx> [geraadpleegd op 28/05/2026]
- Presidencia Colombia, *Operación militar en el Catatumbo, ordenada por el presidente Petro, permitió neutralizar ocho integrantes del Eln e incautar material de guerra* [Militaire operatie in de Catatumbo, bevolen door president Petro, stond toe om acht leden van de ELN te neutraliseren en oorlogsmateriaal te grijpen], 05/02/2026, <https://www.presidencia.gov.co/prensa/Paginas/Operacion-militar-en-el-Catatumbo-ordenada-por-el-presidente-Petro-permitio-260205.aspx> [geraadpleegd op 28/05/2026]
- Radio Nacional de Colombia, *Resultados operación catatumbo* [Catatumbo operation results], 16/01/2026, <https://www.radionacional.co/noticias-colombia/resultados-operacion-catatumbo> [geraadpleegd op 28/05/2026]
- Razón Pública, *Catatumbo: el recrudescimiento de la guerra y los retos de la Paz Total* [Catatumbo: de opleving van oorlog en de uitdagingen van totale vrede], 26/01/2025, <https://razonpublica.com/catatumbo-recrudescimiento-la-guerra-los-retos-la-paz-total/> [geraadpleegd op 07/05/2026]
- United Nations Development Programme (UNDP), *Más allá de la emergencia informe impactos multidimensionales de la crisis y recomendaciones para la recuperación temprana, la estabilización y las soluciones duraderas en el catatumbo* [Verder dan de noodsituatie: Multidimensionale effecten van de crisis en aanbevelingen voor vroegtijdig herstel, stabilisatie en duurzame oplossingen in de Catatumbo], 01/2026, https://www.undp.org/sites/q/files/zskqke326/files/2026-01/undp_co_pub_paz_informe_catatumbo_ene14_2026.pdf [geraadpleegd op 07/05/2026]
- United Nations Security Council (UNSC), *Colombia, April 2025 Monthly Forecast : Security Council Report*, 04/2025, <https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2025-04/colombia-29.php> [geraadpleegd op 28/05/2026]